

VARIA

– BESZÁMOLÓ –

BESZÁMOLÓ AZ „EVALUATION OF LEGISLATION”
CÍMŰ KONFERENCIÁRÓL

2019. május 3-án a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog-és Államtudományi Kara adott otthont az „*Evaluation of Legislation*” című konferenciának. A Láncoș Petra Lea (egyetemi docens, PPKE JÁK) és az Erekÿ István Közjogi Kutatóközpont (PPKE) társszervezésével megrendezésre került kerekasztal-beszélgetés középpontjában a jogalkotás értékelésének kérdése állt. A workshop előadói a minőségi jogalkotás érdekében az angol, belga, portugál és magyar nemzeti, tagállami jogalkotás gyakorlatáról és módszertani kérdéseiről osztották meg tapasztalataikat, megítélésüket, illetve kutatási eredményeiket. Az angol nyelvű konferencián helyet kapott a jogalkotás európai fejlődési irányainak értékelése is, melyben elsődlegesen az Európai Unió Bizottság szerepének vizsgálata került górcső alá.

Láncoș Petra Lea köszöntő gondolatait követően Varga Zs. András (alkotmánybíró, tanszékvezető egyetemi tanár, PPKE JÁK) „*Constitution as a limitation of legislation*” címmel tartotta meg a konferencia plenáris ülésének első vitaindító előadását. A jelenlévők az elmúlt években Magyarországon lezajlott eljárásjogi kodifikációkról, a büntető-, a polgári-, és a közigazgatási eljárásjogi jogalkotást meghatározó célkitűzésekről, e célkitűzéseket szolgáló módszertani eszközökről, és mindezek értékeléséről hallgathattak meg egy összegző helyzetképet. A referátum három kérdésre fókuszált: az alkotmány (kelsen-i értelemben vett) normahierarchiában betöltött szerepére, az EU-jog szupremáciájának és a tagállami alkotmányok egymáshoz való viszonyának értelmezésére, valamint a jelenlegi jogalkotást meghatározó módszertani kérdések feltárására.

Helen Xanthaki (egyetemi tanár, University College London) „*Legislative elements of post-legislative scrutiny*” című előadásának középpontjában a jogalkotás színvonalának mérhetőségének kérdésköre állt. Kiinduló tézisként a jogszabály intézményére mint a jó, minőségi jogalkotás eszközére tekintett, s így jutott el a minőségi jogalkotást meghatározó egyes kritériumok feltárásáig. Az előadó megközelítése szerint jó jogalkotás alatt a hatékony jogalkotás értendő, melynek típusát, hatályát és a jogalkotás szintjét a kormányzat határozza meg. Xanthaki arra mutatott rá, hogy a jogalkotás minőségének mérhetősége olyan elvű módszertant igényel, amely képes a jogalkotói célok, a jogszabályok szövege és szabályozás révén megvalósult eredmények közötti kapcsolatot újraértékelésre.

Következő előadóként Joao Silveira (egyetemi docens, Universidade de Lisboa) „*Cutting edge tools for legislative assessment*” című referátumával szólalt fel. Az előadás vezérfonalát „Az uniós szabályozás célravezetősége” tárgyában kiadott Európai Bizottsági közlemény [EU Smart Regulation Agenda (Com (2010)543 and Com (2012)746)] elemző értékelése képezte. Silveira gyakorlati példákon keresztül mutatta be a Bizottság ún. REFIT programjának (Célravezető és hatásos szabályozás program) előnyeit, de az intelligens szabályozás eszköztárának felvonultatása mellett helyet kapott az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti, a jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodás megkötéséről szóló határozat értékelése is. Véggöveztetéseiben arra mutatott rá, hogy a hatásvizsgálatok hatálya, eljárásai és módszerei még mindig nem szabványosítottak. Az innovatív „élvonalbeli” eszközök, az egyes trendek és megközelítések javíthatják az értékelések minőségét, de továbbra is kihívások állnak előttünk főleg az IT-innovációk felhasználása és a szakpolitikák felmérésére alkalmazott eszközök integrációja terén.

A kávészünetet követően Patricia Popelier (egyetemi tanár, Universiteit Antwerpen) „*Evaluation of legislation and judicial review*” című referátumával folytatódott tovább a konferencia délelőtti ülése. Popelier arra a kérdésre kereste a választ, hogy milyen szerepe van a bíróságoknak a jogalkotás ex ante és ex post értékelése során. A vezetélemeltekben megjelenő legitimációs és hatékonysági aggályok számbavételét, majd az ún. intézményi izomorfizmus dogmatikai tisztázását követően a kerekasztal-beszélgetés résztvevői a törvényhozói és a kormányzati hatalom oldalról vizsgálva sorakoztattak fel érveket amellett, hogy miért nem szabad figyelmen kívül hagyni a bíróságok szerepét a jogalkotás értékelése során.

A jogalkotás színvonalának emelése érdekében az Európai Unió által az elmúlt másfél évtizedben alkalmazott intézkedésekről William Robinson (kutató, Institute of Advanced Legal Studies) prezentációja útján hallhattak a jelenlévők. Robinson „*The European Commission's tools for better law making, in particular consultation, impact assessment and evaluation*” című referátumában elsődlegesen arra hívta fel a figyelmet, hogy a jogalkotás színvonalának emelését szolgáló eszközök alkalmazása során sem lehet eltekinteni az EU-jog olyan alapvető elveitől, mint a jogállamiság követelménye, a szubszidiaritás elve, a párbeszéd és a konzultáció jelentősége, illetve az EU pénzügyi helyzetéről szóló értékelő jelentés készítésének követelménye.

A konferencia délelőtti ülése Rui Lanceiro (egyetemi docens, Universidade de Lisboa): „*Administrative simplification assessment in legislative evaluation*” című referátumával zárult. Az előadó a jogalkotás színvonalának megítélésére szolgáló adminisztratív eszközök alkalmazhatóságát a költségek oldaláról közelítette meg. Lanceiro a költségek két kategóriáját határozta el egymástól: az ún. szubsztantív, vagy másképpen tényleges költségek és az adminisztratív kiadások körét. Az egyes költség-tényezők közül a hatásvizsgálatokhoz kapcsolódó, valamint az állampolgárok és az állam közötti kommunikáció során felmerülő költségek kerültek összehasonlításra. A témában született OECD és uniós jelentések elemzésével arra a következtetésre jutott, hogy az egyes eszközök alkalmazhatósága nagymértékben függ az adott állam gazdasági teljesítőképességétől, melyet a globalizáció kérdése még tovább bonyolít.

Az „*Evaluation of Legislation*” című konferencia délutáni ülésének előadói egy-egy esettanulmány bemutatása révén vontak mérleget a hazai jogalkotás színvonalá-

nak értékelését szolgáló különböző eszközök alkalmazásáról és annak tapasztalatairól. Csink Lóránt (alkotmánybírói főtanácsadó, hab. egyetemi docens, PPKE JÁK) „*Evaluation of legislation in Hungary: approach, system and methods*” című vitaindító előadásában a döntéshozatali folyamatok jelentőségére fókuszált. Csink a jogalkotás három szükségszerű követelményeként a célkitűzés (értékválasztás mellett hosszútávú célok meghatározása), a stratégia/módszertan (a hosszútávú célok elérését biztosító eszközök meghatározása) és a végrehajtás (adminisztráció jelentősége) szükségességét hangsúlyozta. Álláspontja szerint a jogalkotás értékelése során olyan kérdésekre kell választ keresni, mint i.) mi a jogalkotás hatása; ii.) milyen mellékhatásokat eredményez (jogi, politikai, társadalmi szinten), iii.) összehasonlító jogi vetületekből vizsgálva alkalmazható-e a társadalomra, iv.) hol és hogyan alkalmazható.

Gerencsér Balázs (igazgató, Ereky István Közjogi Kutatóközpont, egyetemi docens, PPKE JÁK) a PPKE JÁK Közigazgatási Jogi Tanszékén 2011-ben alapított kutatócsoport, majd 2014-ben kutatóközponttá minősített Ereky István Közjogi Kutatóközpont elmúlt nyolc évét meghatározó kutatási projektjeiről tartott egy összegző előadást. A „*Pilot-projects and evaluation*” című referátum elsődlegesen a közigazgatás fejlesztését szolgáló modellkísérletekhez kapcsolódó, 2011–2013 között zajló kutatási projekt eredményeit mutatta be. A kutatóközösség modellkísérleteket vizsgáló csoportja külföldi államok, nemzetközi szervezetek pilot-technológiáit elemezve egységes szempontrendszer alapján a közigazgatási modellezés lehetőségeit, módszertanát és standardjait határozta meg e kutatási projekt eredményeként.

A konferencia záró előadásában Rozsnyai Krisztina (miniszteri biztos, Igazságügyi Minisztérium, hab. egyetemi docens, ELTE) „*Preliminary evaluation of the new Hungarian Law on Administrative Procedure*” című előadásában a közigazgatási eljárásjog területén 2010-től kezdődően lezajlott kodifikációs folyamatok eredményeiről számolt be. A referátum a közigazgatási eljárásjog megújításának célkitűzéseit, az e célokat szolgáló eszközöket, a jogalkotás folyamatát és a kodifikáció során alkalmazott munkamódszereket tárta fel.

Az általános közigazgatási rendtartás megalkotásának háttéréről szóló ismertetést követően a résztvevők az új közigazgatási perrendtartáshoz kapcsolódóan a közigazgatási bírászkodás magyar jogrendszerben betöltött helyéről, valamint a közigazgatási perek hatékony, gyors és szakzerű elbírálását biztosító jogalkotási eszközökről (autonóm döntéshozatali mechanizmusok jelentősége) hallhattak részletesen.

SURI NOÉMI
adjunktus (PPKE JÁK)

